

”go green & keep on screen – tänk smart – bli jordklok”

För att spara på vår miljö har vi valt att hålla våra facit on screen.

Klicka på länkarna här nedan för att ta dig till rätt övningsuppgift.

Övningsuppgift	21	Resultatbudget.
Övningsuppgift	22	Bruttovinst & bruttovinstprocent.
Övningsuppgift	23	Resultatbudget & bokföring.
Övningsuppgift	24	Självkostnad för halsdukar.
Övningsuppgift	25	Självkostnad för en portion hummus.
Övningsuppgift	26	Självkostnad för jularrangemang.
Övningsuppgift	27	Kalkyl, resultatbudget & nollpunkt.
Övningsuppgift	28	Självkostnads kalkyl & resultatbudget.
Övningsuppgift	29	Resultatbudget för utegym.
Övningsuppgift	30	Självkostnad för ett träskåp.
Övningsuppgift	31	Självkostnad för en portion köttbullar.
Övningsuppgift	32	Självkostnad för en designad ljusstake.
Övningsuppgift	33	Minskad volym vid ökat pris.
Övningsuppgift	34	REA påverkar företagets resultat.
Övningsuppgift	35	Marginalprocent & resultat.
Övningsuppgift	36	Vinstmarginalen sätter ditt pris.
Övningsuppgift	37	Pris, kritisk volym & resultat.
Övningsuppgift	38	Ökad volym vid minskat pris.
Övningsuppgift	39	Självkostnad för ett paket ispinnar.
Övningsuppgift	40	Köpa in eller inte köpa in.

Uppgift 21

[upp]

Lågan UF som köper in stöpta ljus har en affärsidé som är starkt kopplad till julen. Företagets försöker sälja av majoriteten av sitt lager under december månad. Cilla & Himla köper in sina ljus för 7,20 kr/st. De plockar mossa på myren utanför bygden som de arrangerar tillsammans med bark och sina ljus.

Flickorna köper in runda träbrickor, av ett UF-företag på bygdens praktiska gymnasieskola, för 19 kr/st. På dessa arrangeras mossa, bark och ljus. Företaget planerar att sälja 100 ljusarrangemang på två julmässor i december.

Cilla lånar ut 150 kr till Himla så att företaget kan registreras hos UF. Under året ska de närvara på två julmässor. Registreringen kostar 300 kr, julmässor kostar 600 kr och montermaterial budgeteras till 2 000 kr. Företaget behöver visitkort och broschyrer för 900 kr. Övrig marknadsföring och försäljning uppgår till 800 kr. Företaget behöver resa för 1 600 kr. När året är slut ska de bjuda in rådgivarna på fika på deras årsstämma, 200 kr. De satsar även vars 250 kr i internt riskkapital.

Lågan UF budgeterar med en vinst på 10 000 kr.

A.

Fyll i nedan resultatbudget.

Intäkter

Försäljning - julmässor	19 020	9 020 kr + 10 000 kr
<i>Summa intäkter</i>	= 19 020	1 + 2

Kostnader

Varukostnad	2 620	100 st x [7,20 + 19] kr/st
Marknadsföring	800	
Trycksaker	900	
Julmässor	600	
Montermaterial	2 000	
Registrering	300	
Resor	1 600	
Årsstämma	200	
<i>Summa kostnader</i>	= 9 020	1
Årets resultat	= 10 000	2

Lånet från Cilla och riskkapital hamnar i företagets likviditetsbudget.

Uppgift 22

[upp]

Eco Eco UF har tagit fram nedan resultatbudget för det brutna verksamhetsåret 1 sep 20x1 till 31 maj 20x2. Företaget blandar ihop och säljer påsar med egen nyttig brödmix utan sockerarter. Varje påse säljs för 30 kr.

Intäkter

Försäljning	60 000	2 000 st x 30 kr
<i>Summa intäkter</i>	=	60 000

Kostnader

Varukostnader	22 000	31 700 kr – 9 700 kr
<i>Bruttovinst</i>	=	38 000
<i>Bruttovinstprocent</i>		63,33 %
Marknadsföring	4 500	
Mässor & montermaterial	3 200	
Registrering & kontorsmaterial	1 700	
Övriga kostnader	300	
<i>Summa kostnader</i>	=	31 700
Årets resultat	=	28 300

A.

Skriv ned formeln för bruttovinst?

svar

Bruttovinst [företagets marginal i kronor]
= företagets intäkter – företagets varukostnader.

B.

Beräkna och förklara budgetens bruttovinstprocent?

svar

Bruttovinstprocent
= $[38\,000\text{ kr} \div 60\,000\text{ kr}] \times 100$.
= 63,33%.

Av varje såld krona får företaget behålla 63,33%.

Det innebär att det finns 38 000 kr som ska täcka företagets FK på 9 700 kr och ge en vinst på 28 300 kr.

Uppgift 23

[upp]

Grästuvan UF utför tjänster till stadens många äldre koloniägare. Under deras verksamhetsår planerar de att sälja olika trädgårdstjänster som t ex att ansa buskar, klippa gräs, planera växter, beskära träd, lägga plattor och annat som kunderna önskar. Naturligtvis kommer de att forsla bort allt grönavfall. Under året planeras nedan affärshändelser. De tre företagsmedlemmarna beslutar att debitera 100 kr/h så de kan uppnå ett resultat på 6 000 kr.

September

- Riskkapital, 5 000 kr.
- Registreringsavgift, 300 kr.
- Inköp av kontorsmaterial, 200 kr.
- Gräsklippning, 500 kr.
- Arbetskläder, 2 100 kr.

Oktober

- Plattläggning, 2 000 kr.
- Trimma buskar, 600 kr.
- Gräsklippning, 500 kr.

November

- Beskära mindre träd, 650 kr.
- Gräsklippning, 500 kr.
- Riva ett gammalt staket, 700 kr.

December

- Mässavgift - julmessa, 300 kr.
- Montermaterial, 2 000 kr.
- Bygga staket, 1 200 kr.

Januari

- Städa en kolonistuga som ska säljas, 300 kr.
- Tapetsera samma kolonistuga, 1 400 kr.

Mars

- Grovstäda två kolonitomter, 850 kr.
- Mässavgift - regionala mässan, 300 kr.
- Montermaterial, 1 400 kr.
- Resor, 200 kr.

April

- Årsstämman, 350 kr.
- Utdelning till riskkapitalister, 500 kr.
- Återbetalning av riskkapital 5 000 kr.

A.

Hur många timmar planerar Grästuvan UF att debitera under året?

svar

Antalet debiterade timmar
= försäljning ÷ 100 kr/h.
= 9 250 kr ÷ 100 kr/h.
= **92,5 timmar.**

Lån, riskkapital och utdelning är poster som hamnar i företagets likviditetsbudget.

Uppgift 23 forts ..

[upp]

B.

Beräkna årets resultat genom att fylla i nedan resultatbudget.

Intäkter

Utförda tjänster	9 250	92,5 h x 100 kr/h
Summa intäkter	= 9 250	

Kostnader

Registreringsavgift	300	
Kontorsmaterial	200	
Arbetskläder	2 100	
Mässor	600	300 kr + 300 kr
Montermaterial	3 400	2 000 kr + 1 400 kr
Resor	200	
Årsstämma	350	
Summa kostnader	= 7 150	
Årets resultat	= 2 100	

C.

Varför uppnår Grästuvan UF inte sitt resultatmål på 6 000 kr?

svar

De satte företagets resultatmål utan en kalkyl som underlag. Det innebär att de inte hade koll på,

- Hur många timmar som de var tvungna att sälja för att uppnå 6 000 kr.
- Hur mycket de skulle ta betald per timme för att uppnå 6 000 kr.

D.

Hur många fler timmar hade de behövt debitera för att nå önskat resultat?

svar

Antalet fler debiterade timmar
= [förväntat resultat – verkligt resultat] ÷ 100 kr/h.
= [6 000 kr – 2 100 kr] ÷ 100 kr/h.
= **39 timmar.**

Uppgift 23 forts ..

[upp]

E.

Bokför företagets affärshändelser under september.

Verifikation 1

Företaget säljer riskkapital för 5 000 kr. Pengarna placeras i kassan.

Konto	Namn	Debet	Kredit
1910	Kassa	5 000,00	
2081	Riskkapital - externt		5 000,00

Verifikation 2

Företaget tar ut 300 kr från kassan för att betala registreringsavgift till UF.

Konto	Namn	Debet	Kredit
1910	Kassa		300,00
6991	Övriga externa kostnader	300,00	

Verifikation 3

Företaget tar ut 200 kr från kassan för att köpa plastfickor, registerblad och pärmar.

Konto	Namn	Debet	Kredit
1910	Kassa		200,00
6110	Kontorsmaterial	200,00	

Verifikation 4

Företaget erhåller 300 kr i kontant ersättning för 3 timmars gräsklippning.

Konto	Namn	Debet	Kredit
1910	Kassa	300,00	
3010	Försäljning, utförda tjänster		300,00

Verifikation 5

Företaget tar ut 2 100 kr från kassan för att köpa arbetskläder till medarbetarna.

Konto	Namn	Debet	Kredit
1910	Kassa		2 100,00
5840	Arbetskläder	2 100,00	

Uppgift 24

[upp]

Stick Me UF behöver hjälp med att skapa företagets resultatbudget. Stick Me UF säljer egendesignade resårstickade halsdukar som "gänget" själv stickar med mycket kärlek under sina kreativa syjuntor.

De fyra företagsmedlemmarna planerar att hinna med att sticka 200 vackra halsdukar under verksamhetsårets åtta månader. För varje halsduk går det åt tio garnnystan i olika kulörer á 8 kr/st. Varje halsduk märks med en berlock speciellt framtagen för varumärket Stick Me som kostar 21,60 kr/st.

Företaget köper in ett par grova stickor modell 4 mm till varje medarbetare. De får betala 30 kr för varje par stickor. Stick Me vill ha kul när de arbetar. De budgetar 100 kr per månad för kaffe/thé och bullar till varje syjunta. Gänget gillar att tävla. Därför har de en prestationslön på varje färdig halsduk på 25 kr/st. Den som stickar mest tjänar bäst. Varje halsduk är en explosion av färger och udda design och den säljs för 300 kr per styck eftersom de önskar 5 000 kr i vinst per person.

A.

Beräkna företagets RK per halsduk.

RK/st		
Garn	80,00	10 st x 8,00 kr/nystan
Berlock	21,60	21,60 kr/st
Prestationslön/färdig halsduk	25,00	25 kr per färdig halsduk
S:a rörliga kostnader/st	=	126,60

B.

Beräkna företagets FK per halsduk.

RK/st			
Stickor	120,00	4 st x 30 kr/st	
Fika	800,00	8 mån x 100 kr/syjunta	
S:a fasta kostnader/st	=	4,60	(120 kr + 800 kr) ÷ 200 st

C.

Beräkna halsdukarnas procentuella vinstpålägg.

svar

Pålägg i kronor

= Pris/st – RK/st = 300 kr – 126,60 = 173,40 kr.

Påläggsprocent

= pålägg i kronor ÷ ingående varukostnad = 173,40 ÷ 126,60 x 100.

= **136,97 %.**

BEVIS: 126,60 x 1,3697 = 300 kr.

Uppgift 24 forts ..

[upp]

D.

Bevisa att du räknat rätt i uppgift C.

svar

Försäljningspris
= RK/st + pålägg i kronor.
= 131,60 + [131,60 x 1,28].
≈ **300 kr/st.**

E.

Beräkna företagets budgeterade resultat.

Intäkter

Försäljning av halsdukar	+	15 000	50 st x 300 kr/st
<i>Summa intäkter</i>	=	15 000	

Kostnader

Rörliga kostnader	-	6 580	50 st x 131,60 kr/st
Bruttovinst	=	8 420	15 000 kr - 6 580 kr
Fasta kostnader	-	920	50 st x 18,40 kr/st
<i>Summa kostnader</i>	=	7 500	
Årets resultat	=	7 500	

F.

Beräkna företagets bruttovinstprocent.

svar

Bruttovinstprocent
= fasta kostnader + vinst ÷ rörliga kostnader
= [920 kr + 7 500 kr] ÷ 6 580 kr.
≈ **128 %.**

Samma som i upg C.

G.

Varför uppnådde företaget inte deras önskade vinst?

svar

Priset på 300 kr per halsduk sattes innan företaget kalkylerat.
Deras vinstkrav på 5 000 kr per medarbetare = 20 000 kr kunde inte nås eftersom priset var för lågt satt. Antingen höjs priset eller säljs fler halsdukar.

Uppgift 25

[upp]

Tre polare från Ljusdal har fått tillstånd att driva en litet lunchhak i ortens lilla galleria. De startar upp Alibaba UF som enbart serverar hummus med tillhörande grönsaksstavar. Företaget kalkylerar inte utan sätter priset till 35 kr per portion och planerar att sälja 50 portioner per dag. De har öppet 5 dgr/vecka i 22 veckor.

Hummus med grönsaksstavar

1 burk kikärter.	6 msk olivolja.
2 msk färskpressad citron.	2 klyftor vitlök.
1/2 dl tahini.	1/2 tsk salt.
1 tsk spiskummin.	1 tsk koriander.
1/2 tsk cayennepeppar.	Ca 2 msk vatten.
200 g grönsaksstavar.	

Häll av spadet och skölj kikärtorna snabbt i kallt vatten. Mixa ihop allt, utom vattnet, i mixer eller matberedare. Tillsätt sedan vatten, en matsked i taget tills önskad konsistens uppstår. Smaka eventuellt av med mer salt och kryddor. Serveras med stavar av morötter och selleri.

A.

Beräkna självkostnaden för en portion hummus med grönsaksstavar.

Ingredienser	Pris/enhet	Recept	Kronor
1 burk kikärter	36,46	410 g	14,95
6 msk olivolja	199,90	0,90 dl	17,99
2 msk pressad citron	79,80	0,60 dl	4,79
2 klyftor vitlök	99,80	10 g	1,00
1/2 dl tahini utan salt	110,97	50 g	5,55
1 tsk spiskummin	486,59	3 g	1,46
1 tsk koriander	643,55	3 g	1,93
1/2 tsk cayennepeppar	573,75	1,5 g	0,86
2 msk vatten			0,00
		Självkostnad per 4 portioner =	48,53
Grönsaker [morot & selleri]	29,95	200 g	5,99
		Självkostnad per måltid =	18,12

Priserna varierar mellan butiker och över tiden.

Uppgift 25 forts ..

[upp]

B.

Polarna i Alibaba UF har inte kalkylerat fram ett korrekt pris utan bara tagit ett belopp ur luften som de anser ger "en bra vinst" som Erik uttrycker det. Vilket risk finns det i företagets resonemang?

svar

Vid prissättning gäller mantrat "först kalkylering sedan budgetering". Ett företag som säljer varor ska säkerställa att de får betalt för sina rörliga- och fasta kostnader samt önskad vinst.

I nuläget har Alibaba UF inte en susning om hur mycket av deras kostnader och önskade vinst som priset täcker. Det finns en överhängande risk att företaget går med förlust.

C.

Vilket pris behöver Alibaba UF ta betalt om deras FK är 100 000 kr och om de budgeterar 20 000 kr i önskad vinst.

svar

Pris till kund
= RK/st + FK/st + vinst/st.
= 18,12 kr/st + [100 000 kr + 20 000] ÷ [22 veckor x 5 dgr x 50 st].
= 18,12 + [120 000 kr ÷ 5 500 st].
= 18,12 kr/st + 21,82 kr/st.
= **39,94 kr/st.**

D.

Bevisa att priset i uppgift C är korrekt uträknat.

svar

Resultat
= TI - TK.
= volym x pris/st - volym x RK/st - FK.
= 5 500 x 39,94 kr/st - 5 500 x 18,12 - 100 000 kr.
= **20 010 kr.** [avrundningsfel på 10 kr].

E.

Hur mycket pengar förlorar Alibaba UF genom att **inte** kalkylera?

svar

Förlust
= korrekt pris - godtyckligt pris.
= [39,94 - 35,00] x 5 500 st.
= **- 27 170 kr.**

Dina inköspriserna påverkar självkostnaden per måltid som påverkar dina egna svar i C & D.

Uppgift 26

[upp]

Juleträd UF säljer gröna växter i vackra, glaserade och handgjorda krukor. För att skapa deras arrangemang krävs en växt, pellets, jord och en kruka. De köper in lecakulor och planteringsjord hos Gröna Grossisten AB och de köper minijulgranar av Sven Andersson, en bonde utanför Röstånga.

- ▶ Planteringsjord 40 lit, 17 kr/st.
- ▶ Lecakulor 10 lit, 28 kr/st.
- ▶ Minijulgranar, 45 kr/st.

Krukan som tillverkas av konstnär Katja Leitland är på 20 liter. Eftersom Elina preliminärt beställt 250 krukor erhåller Juleträd UF ett rabatterat pris. De betalar 38 kr för varje kruka. Varje kruka kräver 5 lit lecakulor och 10 lit jord.

Juleträd UF budgeterar med 15 000 kr i marknadsföringskostnader, 5 000 kr i transport och resor, 8 000 kr i mässkostnader och 6 000 kr i övriga kostnader. Eftersom krukan är tung levereras den med bil till kund. Emballage och röd rosett kostar 8 kr per kruka och transport 15 kr. Juleträd UF planerar att sälja 150 krukor till jul.

De fyra medarbetarna önskar en vinst på 10 000 kr. De tror att de kan sälja deras arrangemang för 250 kr/st.

A.

Beräkna självkostnaden för företagets produkt "jularrangemang".

Produktkalkyl [självkostnadskalkyl]

Glaserad & handgjord kruka	+	38,00	38 kr/st
Planteringsjord	+	4,00	17 kr/st ÷ 4 st
Lecakulor	+	14,00	28 kr/st ÷ 2 st
Minijulgran	+	45,00	45 kr/st
Emballage & röd rosett	+	8,00	8 kr/st
Transport	+	15,00	15 kr/st
Självkostnad per styck	=	124,00	
FK per styck	+	136,00	34 000 kr ÷ 250 st
Vinst per styck	+	40,00	10 000 ÷ 250 st
Försäljningspris exkl moms	=	300,00	

Uppgift 26 forts ..

[upp]

B.

Beräkna företagets resultat om de säljer deras produkt för 250 kr/st.

Intäkter

Försäljning av jularrangemang	75 000	250 kr/st x 250 st
-------------------------------	--------	--------------------

Summa intäkter = 75 000

Kostnader

Varukostnader	31 000	124 kr/st x 250 st
---------------	--------	--------------------

Bruttovinst = 44 000

Fasta kostnader	34 000
-----------------	--------

Summa kostnader = 65 000

Årets resultat = 10 000

C.

Kommentera resultatet i upg B.

svar

Priset var taget ur luften och satt för lågt.
Efter kalkylering blev företaget medvetna om att deras pris ska vara 300 kr per jularrangemang.

D.

Vad ser du för risk i företagets prissättning?

svar

Priset är fortfarande för lågt och de tar en stor risk.
Deras pålägg i kronor är endast 40 kr eller $\approx 15,4\%$.
Om de säljer dåligt får de problem.

E.

Beräkna företagets kritiska volym.

svar

Täckningsbidrag
= pris/st – varukostnad/st.
= 300 kr/st – 124 kr/st.
= 176 kr/st.

Kritisk volym
= FK ÷ TB/st.
= 34 000 ÷ 176 kr/st.
= 193,18 st.

Totala intäkter = 193,18 x 300 = 57 954
Totala kostnader = 193,18 x 124 + 34 000 = 57 954

Uppgift 27

[upp]

Bengan, Åke & Mariella startar upp Stabil UF. Deras affärsidé är att designa och tillverka en stabil skärbräda i ek. Deras skärbräda är anpassad till det standardvirke som finns att köpa i ortens bygghandel; planhyvlad ek i måtten 2400x150x33 mm [längd:bredd:höjd]. Virket säljs som plankor som är 2400 mm långa och kostar 147 kr/st.

Företagets skärbräda är klassisk rektangulär i måtten 400x300x33 mm. Den kommer ha ett hål i höger hörna med en genomgående metallring och ett vegetabiliskt garvad läderrem som den kan hängas upp i. Remmen kostar 70 kr för 120 cm och mässingsringen kostar 12 kr/st i inköp.

5 cm av den övre sidan där hålet finns kommer att målas i en blå nyans. Ett paket med pulver till äggoljetempera, linolja och ägg kostar totalt 450 kr för samtliga skärbrädor. Det går åt ca 1 dl lim till att limma ihop tre hyvlade träbitar. En tub lim kostar 27 kr/lit. Runt hålet kommer det finnas 6 träplugg i ett cirkelmönster. En påse med 50 st träplugg kostar 24,90.

Stabil UF planerar att ta in 10 000 kr riskkapital och dela ut 4% av det satsade riskkapitalet som utdelning vid årets slut. Av det totala riskkapitalet kommer medarbetarna satsa 250 kr/person. För att kunna tillverka några visningsexempel har gänget bakat bullar som de sålt på idrottsplatsen när det varit hemmamatcher.

Företaget budgeterar 300 kr för registrering, 820 kr för domän och webbhotell och 625 kr årsstämman; de ska skicka ut inbjudningar och köpa fika till deltagarna. De planerar att köpa visitkort, flyers och broschyrer för 5 200 kr. Övrig marknadsföring budgeteras till 6 500 kr.

Företaget budgeterar att resa för 2 470 kr till kick-off och olika mässor. Tre mässavgifter budgeteras till 1 460 kr, montermaterial till 11 000 kr och övriga mindre poster som t ex pärmar och kuvert beräknas till 1 340 kr. Företaget planerar att tillverka och sälja 170 skärbrädor. De vill uppnå ett resultat på 75 000 kr, det blir 25 000 kr per medarbetare.

A.

Beräkna självkostnaden per skärbräda.

Produktkalkyl [självkostnadskalkyl]

Virke	49,00	2 st x 0,40 m x [147 kr/st ÷ 2,40 m]
Trälim	2,70	0,1 lit x 27 kr/lit
Träplugg	2,99	24,90 kr/st ÷ 50 st x 6 st
Äggoljetemperafärg	2,65	450 kr ÷ 170 st
Mässingsring	12,00	1 st x 12/kr/st
Lädersnöre, 30 cm	17,50	70 kr ÷ 1,20 m x 0,30 m
Självkostnad/styck	= 86,84	x 170 st = varukostnad i budgeten

Uppgift 27 forts ..

[upp]

B.

Beräkna företagets budgeterade försäljning i resultatbudgeten nedan.

Intäkter

Försäljning	119 763	TK + årets resultat
<i>Summa intäkter</i>	= 119 763	

Kostnader

Varukostnader

Varukostnad	14 763	170 st x 86,84 kr [sjk/st]
<i>Summa varukostnader</i>	= 14 763	
<i>Bruttomarginal</i>	= 105 000	Försäljning – varukostnad

Övriga kostnader

Marknadsföring	6 500
Trycksaker	5 200
Mässor	1 460
Montermaterial	11 000
Webbplats & domänavgift	820
Registrering	300
Resor	2 470
Årsstämma	625
Övriga kostnader	1 625
<i>Summa övriga kostnader</i>	= 30 000
Årets resultat	= 75 000

Lån, riskkapital och utdelning är poster som hamnar i företagets likviditetsbudget.

Uppgift 27 forts ..

[upp]

C.

Beräkna företagets bruttovinstprocent.

svar

Bruttovinstprocent [bruttomarginalprocent]
= bruttomarginal i kronor ÷ försäljning.
= 105 000 kr ÷ 119 763 kr x 100.
= **87,67 %**.

D.

Beräkna företagets kritiska volym.

svar

Täckningsbidrag, TB
= pris/st – varukostnad/st.
= 119 763 kr ÷ 170 st – 86,84 kr/st.
= **704,49 kr/st** – 86,84 kr/st.
= 617,65 kr/st.

Kritisk volym [nollpunkt i antal]
= Fasta kostnader ÷ TB/st.
= 30 000 kr ÷ 617,65 kr/st.
= **49 st** [48,57 st].

E.

Beräkna företagets kritiska intäkt.

svar

Kritisk intäkt [nollpunkt i kronor]
= kritisk volym x försäljningspris/st.
= 48,57 st x **704,49 kr/st**.
= **34 217,08 kr**.

F.

Bevisa att du räknat ut företagets kritiska intäkt i uppgift E korrekt.

svar

Nollpunkt
TI – TK = 0 kr.
= kritisk intäkt – kritisk volym x RK/st – FK = 0 kr.
= 48,57 st x 738,05 kr/st – 48,57 st x 86,84 kr/st – 30 000 kr = 0 kr.
= 34 217,08 kr – 4 217,82 kr – 30 000 kr = 0 kr.
= **0 kr** [svaret är 0,74 p g a avrundningsfel].

Uppgift 28

[upp]

Jenny, Ida & Curre startar upp BlingBling UF som ska designa och tillverka coola armband till den urbana människan med ett globalt miljöperspektiv. Alla priser är exklusive moms om annat inte anges. Deras armband innehåller tre röda berlocker och 22 vita pärlor. Företaget köper in ogarvad läderrem, 37 kr/m, röda berlocker 3,25 kr/st, 22 pärlor 6,90 kr/armband, små silveröglor 0,95 kr/st att fästa de röda berlockerna och lås i form av ett peacetecken 3,25 kr/st.

De lånar 300 kr av Ida's mamma för att registrera företaget och budgeterar att resa för 780 kr till kick-off och olika mässor. Visitkort och broschyrer beräknas till 3 700 kr och övrig marknadsföring till 4 200 kr. De förpackar sina armband i små lådor tillverkade av en liten indianstam vid gränsen till Alaska. De kostar 9 kr/st med frakt och försäkring.

För domän och webbhotell får de betala 750 kr och på deras årsstämma ska de skicka ut inbjudningar och köpa fika till deltagarna, 450 kr. De planerar att ta in 10 000 kr riskkapital och dela ut 5 % av satsat riskkapital som utdelning vid årets slut.

De budgeterar att tillverka och sälja 420 armband fördelade på 22% via deras webbplats, 30% på olika homepartyn och övriga på mässor. Två mässavgifter budgeteras till 900 kr, montermaterial till 7 800 kr och övriga mindre poster som t ex frimärken och kontorsmaterial beräknas till 2 120 kr. Företaget vill ha ett vinstpålägg på 170%.

A.

Beräkna priset per armband ut till kund exklusive moms.

Produktkalkyl [självkostnadskalkyl]

Läderrem, 30 cm per st	11,10	37 kr/m x 0,30
Röda berlocker	9,75	3 st x 3,25 kr/st
Vita pärlor	6,90	22 st för 6,90 kr/st
Ringar	2,85	3 st x 0,95 kr/st
Lås	3,25	
Varukostnad/styck	= 33,85	RK/st
Förpackning	+ 9,00	9 kr/st
Summa övriga kostnader/styck	+ 50,00	21 000 kr ÷ 420 (FK/st)
Självkostnad/styck	= 92,85	RK + förpackning + FK
Önskat vinst/styck, 170%	+ 157,85	92,85 kr/st x 1,7 ggr
Pris per styck exklusive moms	= 250,70	92,85 kr/st x 2,7 ggr

Uppgift 28 forts ..

[upp]

B.

Sammanställ företagets resultatbudget nedan.

Intäkter

Försäljning - mässor	50 400	420 st x 0,48 x kr/st
Försäljning - webb	23 100	420 st x 0,22 x kr/st
Försäljning - homeparty	31 500	420 st x 0,30 x kr/st
<i>Summa intäkter</i>	= 105 000	

Kostnader

Varukostnader

Varukostnad	14 217	420 st x 33,85; se kalkyl
Förpackningar	3 780	420 st x 9 kr/st
<i>Summa varukostnader</i>	= 17 997	

Övriga kostnader

Marknadsföring	4 200
Trycksaker	3 700
Mässor	900
Montermaterial	7 800
Webbplats & domänavgift	750
Registrering	300
Resor	780
Årsstämma	450
Övriga kostnader	2 120
<i>Summa övriga kostnader</i>	= 21 000

Årets resultat = **66 003**

Lån, riskkapital och utdelning är poster som hamnar i företagets likviditetsbudget.

Uppgift 29

[upp]

Utegyms UF säljer klippkort för träning med privat tränare [PT] i grupp. Företaget håller till på ett av kommunens utegym i Karlslund i Landskrona.

För att få ihop pengar till registreringsavgiften på 300 kr säljer Malin ostfrallor på sin skola. För att vara på den säkra sidan planerar hon att ta in riskkapital för 5 000 kr plus sitt eget interna riskkapital på 250 kr. Företaget tänker marknadsföra sig via ett event i centrum där hela Malins klass ska gå och protestera mot allt socker i maten. Malin behöver då köpa in 32 st T-tröjor med ett coolt budskap; de kostar 100 kr/st.

Malin tänker även dela ut flyers vid olika tillfällen. Hon budgeterar 3 050 kr för dessa marknadsaktiviteter. Under året ska hon närvara vid tre mässor varav två ligger i Stockholm. Mässavgift, 2 000 och montermaterial, 3 100 kr. Vid slutet av året vill Malin dela ut 10% av det riskvilliga kapitalet som utdelning till företagets riskkapitalister. Malin måste även ha gymkläder för utomhusbruk. De köps in på Stadium för 4 800 kr.

Malin behöver resa till mässorna i Stockholm, 2 300 kr. När året är slut ska hon bjuda sina tre rådgivare på fika på sin årsstämma, 200 kr. Företaget budgeterar med att sälja 50 klippkort á 300 kr. För övriga kostnader budgeterar Malin 250 kr.

A.

Fyll i nedan resultatbudget.

Intäkter

Försäljning	15 000	50 st x 300 kr
<i>Summa intäkter</i>	=	15 000

Kostnader

Marknadsföring	6 250	32 st x 100 kr + 3 050 kr
Mässavgift	2 000	
Gymkläder [arbetskläder]	4 800	
Montermaterial	3 100	
Registrering	300	
Resor	2 300	
Årsstämma + övrigt	450	200 kr + 250 kr
<i>Summa kostnader</i>	=	19 200
Årets resultat	=	-4 200

Uppgift 29 forts ..

[upp]

Malin säljer ostfrallor privat.

Både internt och externt riskkapital hamnar i företagets likviditetsbudget.

B.

Beräkna årets resultat för Utegyms UF genom att använda en formel.

svar

Årets resultat
= intäkter – kostnader.
= 15 000 kr – 19 200 kr.
= - 4 200 kr.

C.

Hur många fler klippkort måste Utegyms UF sälja för att resultatet = 0 kr?

svar

Antal fler klippkort
= resultat ÷ pris per klippkort.
= 4 200 kr ÷ 300 kr.
= 14 st.

D.

Beräkna företagets vinst när Utegyms UF säljer 70 klippkort?

svar

Nollpunktsvolym = 64 st.
Verklig volym = 70 st.
Vinst = 70 st – 64 st = 6 st x 300 kr.
= 1 800 kr.

eller

Resultat
= intäkter – kostnader
= [70 st x 300 kr] – 19 200 kr.
= 21 000 kr – 19 200 kr.
= 1 800 kr.

E.

Beräkna Malins pris om hon förväntar sig en vinst på 10 800 kr.

svar

Divisionskalkyl
= [totala kostnader + förväntad vinst] ÷ 50 st.
= [19 200 kr + 10 800 kr] ÷ 50 st.
= 600 kr/st.

Uppgift 30

[upp]

Celest och Fredrik startar upp Wood UF som designar och tillverkar små färgglada hörnskåp som ska hänga på väggen. För att tillverka ett skåp går det åt 5 m plank å 21 kr/m, 2 beslag å 11 kr, 1 hänge å 9 kr/st, 2 knoppar, 32 kr, 4 silikonknoppar som dörrstopp 1,20 kr, 32 träplugg för 0,45 kr/st, 1 dl lim å 420 kr/5 lit, 18 skruvar för 14 kr och 3 sorters färg för 5 kr. För att kunna tillverka skåpen behövs lite mindre verktyg och penslar. Företaget budgeterar 1 490 kr för dessa. Wood UF planerar att tillverka 80 skåp.

För att klara av hela sin produktion tar Wood UF in 10 000 kr i riskkapital. Deras marknadsföring budgeteras till 6 800 kr och deras 3 mässor budgeteras till 12 800 kr, å inkluderas mässavgift och montermaterial. UFs registrering är på 300 kr. Resor till och från mässor budgeteras till 3 200 kr. Övriga kostnader såsom kontorsmaterial och förpackningsmaterial porto, trycksaker och annat budgeteras till 11 000 kr.

A.

Färdigställ nedan resultatbudget.

Intäkter

Försäljning	40 000	80 st x 500 kr/st se kalkylen
<i>Summa intäkter</i>	= 40 000	

Varukostnader

Varukostnad	16 000	80 st x 200 kr/st se kalkylen
<i>Summa varukostnader</i>	= 16 000	<i>summa rörliga kostnader, RK</i>
Bruttovinst	= 24 000	pris – RK

Övriga kostnader

Penslar och mindre verktyg	1 490	
Marknadsföring	6 800	
Mässor	12 800	
Registrering	300	
Resor	3 200	
Övriga kostnader	11 000	
<i>Summa övriga kostnader</i>	= 34 100	<i>summa fasta kostnader, FK</i>
Årets resultat	= -10 100	

Lån, riskkapital och utdelning är poster som hamnar i företagets likviditetsbudget.

Uppgift 30 forts ..

[upp]

B.

Gör en självkostnads kalkyl till Wood UF.

Produktkalkyl [självkostnads kalkyl]

Virke, 5 m per skåp	+	105,00	5 m x 21 kr/m
Metallbeslag, 2 st per skåp	+	11,00	
Hänge, 1 st per skåp	+	9,00	
Knoppar, 2 st per skåp	+	32,00	
Gummiknoppar, 4 st per skåp	+	1,20	
Träplugg, 32 st per skåp	+	14,40	32 st x 0,45 kr/st
Skruvar, 18 per skåp	+	14,00	
Lim	+	8,40	420 kr/lit ÷ 50 dl
Färg	+	5,00	
Självkostnad per skåp	=	200,00	
Önskad vinst/styck, 150%	+	300,00	200 kr/st x 1,5 ggr
Pris per styck exklusive moms	=	500,00	200 kr/st x 2,5 ggr

C.

Beskriv varför Wood UF erhåller det resultat som budgeten visar i uppg. A. Förklara vad som behöver korrigeras. Avrunda det nya priset till närmast högre tiotal kronor.

svar

Årets resultat är **- 10 100 kr** p g a att företaget missat att få täckning för deras fasta kostnader, FK. I självkostnads kalkylen i uppg B saknas fasta kostnader per styck.

FEL

Rörliga kostnader /st.	200,00	
Totala kostnader	= 200,00	
Pålägg i kronor	+ 300,00	200 kr/st x 1,5 ggr
Pris/st	= 500,00	

RÄTT

Rörliga kostnader /st.	200,00	
Fasta kostnader /st.	+ 426,25	34 100 kr ÷ 80 st
Totala kostnader	= 626,25	
Pålägg i kronor	+ 939,38	626,25 kr/st x 1,5 ggr
Pris/st	= 1 565,62	Avrunda priset till 1 570 kr

Uppgift 30 forts ..

[upp]

D.

Använd dig av det nya priset för att beräkna årets resultat.

svar

Årets resultat
= intäkter – varukostnader [RK] – övriga kostnader [FK].
= $80 \times 1\,570 \text{ kr/st} - 16\,000 \text{ kr} - 34\,100 \text{ kr}$.
= $125\,600 \text{ kr} - 16\,000 \text{ kr} - 34\,100 \text{ kr}$.
= **75 500 kr.**

eller

Årets resultat
= bruttoresultat – övriga kostnader [FK].
= $109\,600 \text{ kr} - 34\,100 \text{ kr}$.
= **75 500 kr.**

E.

Använd dig av det korrekta priset och beräkna företagets kritiska volym.

svar

TB/st
= pris/st – RK/st.
= $1\,570 \text{ kr/st} - 200 \text{ kr/st}$.
= $1\,370 \text{ kr/st}$.

Nollpunktsvolym [NP volym]
= $\text{FK} \div \text{TB/st}$.
= $34\,100 \text{ kr} \div 1\,370 \text{ kr/st}$.
= **24, 89 st.**

Bevis

TI = TK

TI

= $24,89 \text{ st} \times 1\,570 \text{ kr}$.

= **39 077 kr.** 1 kr differens = avrundningsfel

TK

= $24,89 \text{ st} \times 200 \text{ kr/st} + 34\,100 \text{ kr}$.

= **39 078 kr.**

F.

Vad blir företagets problem efter de korrigerat sin budget, allt annat lika?

svar

De har skapat en affärsidé baserat på ett givet segment.
Det innebär att det är högst sannolikt att deras tänkta kunder inte vill köpa ett skåp som är 1 000 kr dyrare än vad som var givet.

Då de hamnar i ett mycket högre prissegment är det tveksamt att de når företagets nollpunktsvolym [NP]. Om NP inte nås kommer de gå med förlust.

Sensmoral

- Det är av yttersta vikt att du kan kalkylera.
- Om du kalkylerar fel kan det kosta dig mycket pengar.

Uppgift 31

[upp]

Eftersom både Oliver och Stina älskar att laga mat var det ett självklart val att de ska bedriva en liten lunchrestaurang i stadens industriområde. De startar upp Köttbullar UF vars affärsidé är att servera samma fantastiska måltid varje dag; köttbullar, gräddsås och potatismos.

De väljer ett recept som Stina hittat på ICA.se. Det innebär att de måste köpa in nedan ingredienser. Receptet gäller enbart för fyra personer.

Köttbullar

1 dl ströbröd.	1 1/2 dl mjölk.
1 ägg.	1/2 tsk salt.
1 krm peppar.	500 g blandfärs.
1 tsk timjan.	Citronskal.
1 msk smör.	

Sås

1 msk majsstärkelse.	2 dl vispgrädde.
2 1/2 dl färdig köttbuljong.	

Gurka

3 msk saft och skal från 1 citron.	1 msk strösocker.
1/2 tsk salt.	1 krm vitpeppar.
1 gurka.	1 kruk persilja.

Potatismos

900 g potatis.	Vitpeppar.
Salt.	200 g smör.
1 dl standardmjölk.	

Köttbullar

Blanda ströbröd, mjölk, ägg, salt och peppar i en bunke. Låt stå och svälla ca 5 minuter. Blanda färs, timjan och citronskal i din ströbrödsblandning. Forma köttbullar av smeten. Bryn dem runt om i smöret i en stekpanna tills de fått fin färg. Lägg över köttbullarna på en tallrik.

Sås

Blanda majsstärkelsen med grädden och häll den och buljongen i pann-an. Låt koka ihop någon minut. Smaka av med salt och peppar. Lägg tillbaka köttbullarna i såsen och låt allt sjuda ca 3 minuter.

Gurka

Skölj citronen, riv skalet och pressa ur saften. Spara skalet till köttbullarna. Blanda en lag av citronsaft, socker, salt och peppar. Rör tills sockret löst sig. Skiva gurkan tunt med en osthyvel. Hacka persiljan och blanda ner den och gurkan i lagen.

Potatismos

Koka potatisen i saltat vatten. Ta upp dem och mosa dem grovt, blanda i smör, mjölk och vitpeppar och vispa moset slätt och mjukt.

Uppgift 31 forts ..

[upp]

A.

Köttbullar UF beräknar att sälja 100 portioner köttbullar per dag, mån-fre.
Beräkna företagets rörliga kostnad per portion.

Ingredienser	Pris/enhet	Recept	Kronor
Potatis	10,90/kg	900 g	9,81
Gurka	27,78/kg	300 g	8,33
Citron	55,56/kg	200 g	11,11
Strösocker	7,50/kg	9 g	0,07
Salt	24,39/kg	3 g	0,07
Vitpeppar	336,88/kg	0,5 g	0,17
Färsk persilja	16,90/kruka	1/2 st	7,45
Ströbröd	37,38/kg	20 g	0,75
Mjök	10,33/lit	2,5 dl	2,58
Ägg	1,95/st	1,95	1,95
Blandfärs	64,95/kg	1 kg	64,95
Timjan	1 426,79/kg	3 g	4,28
Smör	53,90/kg	215 g	11,59
Majsstärkelse	39,88/kg	8 g	0,32
Vispgrädde	35,95/lit	2 dl	7,19
Köttbuljong	7,24/lit	54 g	0,72

S:a RK för 4 portioner = 131,35

S:a RK per portion = 32,84

Pris per portion kommer variera eftersom priserna varierar mellan butiker och över tiden.

Uppgift 31 forts ..

[upp]

B.

Köttbullar UF lägger på 50 % på deras RK. Beräkna priset för en portion.
Avrunda upp till närmast 10 kr.

svar

Pris per portion
= rörliga kostnader + vinstpålägg i kronor
= 32,84 kr + [32,84 kr x 0,50] = 32,84 kr x 1,50.
= **50 kr** [49,26 kr].

C.

Vad blir företagets resultat i september om de säljer ca 100 portioner/dag?

svar

Resultat
= TI – TK.
= TI – RK – FK.
= pris/st x q – RK/st x q – FK/st.
= 50 kr x 100 st – 32,84 kr/st x 100 – 0 kr.
= 1 716 kr per dag x 22 dagar.
= **37 752 kr.**

D.

Har företaget beaktat alla variabler i kalkylen i uppgift C?

svar

Nej, de har missat att räkna med företagets fasta kostnader.

E.

Oliver som är ekonomichef på Köttbullar UF budgeterar med 30 000 kr i marknadsföringskostnader, 4 000 kr i transport och resor, 16 000 kr i mässkostnader och 4 000 kr i övriga kostnader. Köttbullar UF planerar att sälja 18 000 portioner mellan september och maj. Beräkna företagets resultat.

svar

Resultat
= TI – TK.
= TI – RK – FK.
= pris/st x q – RK/st x q – FK/st.
= pris/st x q – RK/st x q – FK/st.
= 50 kr x 18 000 st – 32,84 kr/st x 18 000 – 54 000 kr.
= **254 880 kr.**

18 000 portioner = 100 st/dag x 5 dgr/vecka x 4 veckor x 9 mån.

Priserna varierar mellan butiker och över tiden. Det påverkar din egen uträkning.

Uppgift 32

[upp]

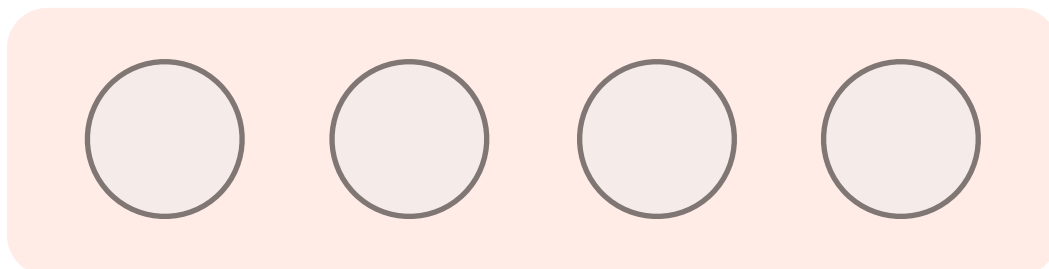
Tindra, Aaleyah och Maximilian är tre ungdomar med stort intresse för både miljö och design. De tre kompisarna från Sveg har valt att starta företaget Lysande UF vars affärsidé är att tillverka en designad ljusstake av svensk tall från skogarna i Jämtland.

Deras produkt består av en 129 mm bred bas av furuträ som målas med ekologisk faluröd lasyr. På basen monteras fyra klassiska ljushållare i blank mässing från danska Ester & Erik. Ljushållarna limmas fast i urfrästa cirklar, 2 mm djupa.

Inköp av klassiska ljushållare i blank mässing från danska Ester & Erik kostar 27 kr/st. Hållarna är 2,5 cm höga och 6 cm i diameter. De limmas med högpresterande och ekologiskt montagelim som kostar 69,95 för 300 ml. De använder 3 ml för att limma fast varje ljushållare. Företaget köper även 1 st roterande limpistol 89 kr/st, 3 st penslar "Anza Platinum" 180 kr/st och tre stycken overaller för 399 kr/st.

Planhyvlat kvistfritt virke i furu inhandlas på Brädgården AB. De köper brädor som är 21x43x2600 mm för 24,95 kr per löpmeter och 5 lit ekologisk och faluröd lasyrolja för 1 650 kr.

Ljusstaken består av två brädor, vardera 21x43x500 mm som limmats ihop på bredden till 86 mm. Träytan stryks 2 ggr. Det åtgår 130 ml lasyrolja per m². Mellan varje ljushållares ytterkant ska det vara 52 mm till nästa ljushållare.

$$Y_{tan} = 500 \times 86 + 500 \times 21 \times 2 + 86 \times 21 \times 2 = 0,068 \text{ m}^2.$$

Förra veckan budgeterade Tindra företagets kostnader. Under verksamhetsåret planerar de att närvara på två mässor. Mässregistrering, 1 500 kr och montermaterial, 6 000 kr. Transport beräknas till 2 000 kr, webbplats och domännamn, 900 kr. Lysande UF får brädorna kapade, limmade och frästa hos Finsnickarn AB för 11 kr per ljusstake. Företaget budgeterar 12 000 kr i marknadsföring och trycksaker, 1 200 kr. Registrering och övriga kostnader budgeteras till 2 500 kr.

Lysande UF planerar att tillverka och sälja 300 ljusstakar med ett vinstpålägg på 150 %.

Uppgift 32 forts ..

[upp]

A.

Beräkna företagets självkostnad med hjälp av en divisionskalkyl.

Totala rörliga kostnader

Virke	7 784	120 st x 2,6 m x 24,95 kr
Lasyrolja	1 650	1 650 kr/st
Lim	839	12 st x 69,95 kr/st
Kapning, limning & fräsning	3 300	300 st x 11 kr/st
Ljushållare	32 400	300 st x 4 st x 27 kr/st
<i>Summa TRK</i>	= 45 974	

Totala fasta kostnader

Limpistol, penslar & overaller	1 826	3 st x [180 +399] + 89
Mässor	1 500	
Montermaterial	6 000	
Trycksaker	1 200	
Transport	2 000	
Webbplats & domänavgift	900	
Marknadsföring	12 000	
Registrering & övrigt	2 500	
<i>Summa TFK</i>	= 27 926	

Totala kostnader

Totala kostnader	= 73 900	TRK + TFK
TK per styck	= 246,33	TK ÷ 300 st
Vinstpålägg i kronor	+ 369,50	TK/st x 150 %
<i>Pris exklusive moms</i>	= 615,83	TK/st + vinstpålägg

Uppgift 32 forts ..

[upp]

B.

Beräkna företagets självkostnad med hjälp av en påläggskalkyl.

Produktkalkyl [påläggskalkyl]

Virke	24,95	2 st x 0,5 m x 24,95
Virke - svinn	1,00	(0,1 m x 24,95) ÷ 2,5 st
Lasyrolja	5,83	[1 650 ÷ 5 000] x 260 x 0,068
Lim	2,80	[69,95 kr/st ÷ 300 ml] x 12 ml
Kapning, limning & fräsning	11,00	11 kr/st
Ljushållare	108,00	4 x 27 kr/st
<i>Summa RK/st</i>	= 153,58	RK/st
FK/st	+ 93,09	27 926 kr ÷ 300 st
<i>Självkostnad/styck</i>	= 246,67	RK/st + FK/st
Önskat vinst/styck, 150%	+ 370,00	337,39 kr/st x 1,5 ggr
<i>Pris per styck exklusive moms</i>	= 616,67	337,39 kr/st x 2,5 ggr

Svinn - varje bräda som köps in är 2,6 m lång. Den sågas upp i fem delar á 50 cm = 2,5 m.

C.

Beräkna hur många ljusstakar som måste säljas för att gå med vinst.

svar

Kritisk volym
 $= \text{FK} \div \text{TB/st} [\text{pris} - \text{RK/st}]$
 $= 27\,926 \text{ kr} \div [616,67 \text{ kr/st} - 153,58 \text{ kr/st}]$
 $= 27\,926 \text{ kr} \div 463,09 \text{ kr/st}$
 $\approx 61 \text{ st} = 60,3 \text{ st}$

D.

Bevisa att du räknat korrekt i C.

svar

TI = TK
 $q \times \text{pris/st} = q \times \text{RK/st} + \text{FK}$
 $60,3 \text{ st} \times 616,67 \text{ kr/st} = 60,3 \text{ st} \times 153,58 \text{ kr/st} + 27\,926 \text{ kr}$
 $37\,185 \text{ kr} \approx 37\,186 \text{ kr} [\text{avrundningsfel}]$

Uppgift 33

[upp]

Caty & Måns som driver STEEL UF tillverkar en designad lampföt i svartoxiderad aluminium. Företagets FK är 200 000 kr och deras RK/st är 28,00 kr/st i volymintervallet 6 000 – 9 000 enheter per månad.

Under perioden aug till dec har de i snitt sålt 8 200 av sin lilla blankpolerade kub varje månad. Eftersom deras produkter är attraktiva funderar de på att öka priset med 10 kr till 80 kr/st.

A.

Beräkna hur många % volymen kan minska utan att resultatet försämras.

svar

Marginalprocent, TG

$$\begin{aligned} &= [\text{pris/st} - \text{RK/st}] \div \text{pris/st.} \\ &= [70 \text{ kr/st} - 28 \text{ kr/st}] \div 70 \text{ kr/st.} \\ &= 60 \%. \end{aligned}$$

Totalt täckningsbidrag, TTB

$$\begin{aligned} &= \text{Försäljning} \times \text{TG.} \\ &= 70 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st} \times 0,60. \\ &= 344\,400 \text{ kr.} \end{aligned}$$

Efter prisökning

Totalt täckningsbidrag, TTB

$$\begin{aligned} &= \text{nytt pris/st} \times q \times \text{förändringsfaktor} - \text{RK/st} \times q \times \text{förändringsfaktor.} \\ &= 80 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st} \times Y - 28 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st} \times Y. \\ &= 52 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st} \times Y. \end{aligned}$$

Förändringsfaktorn

$$\begin{aligned} 52 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st} \times Y &= 344\,400 \text{ kr.} \\ Y &= 344\,400 \text{ kr} \div 52 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st.} \\ Y &= 344\,400 \text{ kr} \div 426\,400 \text{ kr.} \\ Y &= 0,8077. \end{aligned}$$

Procentuell volymminkning

$$\begin{aligned} &= 1 - 0,8077. \\ &= 0,1923. \\ &= \mathbf{19,23 \%}. \end{aligned}$$

STEEL UF kan tåla en volymminskning med 19,23 % utan ett sämre resultat.

B.

Bevisa att din uträkning i uppgift A är korrekt uträknad.

svar

Resultat efter ökning

$$\begin{aligned} &= [80 \text{ kr/st} - 28 \text{ kr/st}] \times 8\,200 \text{ st} \times [1 - 0,1923] - 200\,000 \text{ kr.} \\ &= 52 \text{ kr/st} \times 8\,200 \text{ st} \times 0,8077 - 200\,000 \text{ kr.} \\ &= \mathbf{144\,403 \text{ kr.}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} R &= \text{TTB} - \text{FK.} \\ &= 344\,400 \text{ kr} - 200\,000 \text{ kr.} \end{aligned}$$

Uppgift 34

[upp]

Sofie och Tindra som driver Systugan UF har sålt 45 % av 200 vackra somm-
arklänningar. Nu behöver de tyvärr rea ut kvarvarande klänningar i sin kollek-
tion. Deras normalpris är 950 kr inklusive moms per klänning. Deras FK är 40
000 kr, RK/st är 350 kr/st och priset på rea är 50 % av normalpris.

A.

Beräkna företagets budgeterade resultat [utan REA].

svar

Resultat

= intäkter – kostnader.

= pris/st x q – RK/st x q – FK.

= 950 kr/st x 0,80 x 200 st – 350 kr/st x 200 st – 40 000 kr.

= 152 000 kr – 70 000 – 40 000 kr.

= **42 000 kr.**

B.

Beräkna företagets verkliga resultat [med REA].

svar

Intäkter: ordinarie pris

= 950 kr/st x 0,80 x 200 st x 0,45.

= 760 kr/st x 90 st.

= 68 400 kr.

Intäkter: REA

= 950 kr/st x 0,50 x 0,80 x 200 st x 0,55.

= 380 kr/st x 110 st.

= 41 800 kr.

Kostnader: ordinarie pris

= 350 kr/st x 200 st x 0,45.

= 31 500 kr.

Kostnader: REA

= 350 kr/st x 200 st x 0,55.

= 38 500 kr.

Resultat

= intäkter – kostnader.

= 68 400 kr + 41 800 kr – 31 500 kr – 38 500 kr – 40 000 kr [FK].

= 110 200 kr – 110 000 kr.

= **200 kr.**

Uppgift 35

[upp]

Maja och Bruno som driver Stressless UF tillverkar en pall med färgstarka tyger från gamla åkardynor. De har endast lyckats sälja 20 pallar av 50 tillverkade. Maja funderar på hur de ska kunna sälja av företagets kvarvarande lager. Ordinarie försäljningspris är 1 250 kr. Deras FK är 25 000 kr och RK/st är 530 kr/st. Pallarna REAs ut med 30 % rabatt. Alla pallar säljs m h a deras REA.

A.

Beräkna pallens marginalprocent före REA?

svar

Marginal i kronor
= försäljningspris – självkostnad/st.
= 1 250 kr/st – 530 kr/st.
= 720 kr.

Marginalprocent
= marginal i kronor ÷ pris i kronor.
= 720 kr ÷ 1 250 kr.
= **57,60 %**.

B.

Beräkna pallens marginalprocent med REA?

svar

Marginal i kronor
= försäljningspris – självkostnad/st.
= [1 250 x [1–0,30]] kr/st – 530 kr/st.
= 345 kr.

Marginalprocent
= marginal i kronor ÷ pris i kronor.
= 345 kr ÷ 875 kr.
= **39,43 %**.

C.

Beräkna företagets verkliga resultat.

svar

Intäkter
= [1 250 kr/st x 20 st] + [1 250 x [1–0,30]] kr/st x 30 st].
= 25 000 kr + 26 250 kr.
= 51 250 kr.

Kostnader
= 530 kr/st x 50 st + 25 000 kr.
= 51 500 kr.

Resultat
= 51 250 kr – 51 500 kr.
= **– 250 kr.**

Uppgift 36

[upp]

Robin och Seke som driver Bröd UF behöver ta fram ett korrekt pris på deras egendesignade smörknivar i plast. Plastfabriken AB tar 10 kr/st inklusive transport till Uddevalla där Bröd UF verkar. Företagets fasta kostnader är 40 000 kr och deras vinstmål är 30 %. De planerar att tillverka och sälja 10 000 st.

A.

Beräkna företagets minsta försäljningspris.

svar

$$\begin{aligned} \text{TK/st} &= \text{RK/st} + [\text{FK} \div \text{antal sålda knivar}] \\ &= 10 \text{ kr} + [40\,000 \text{ kr} \div 10\,000 \text{ st}] \\ &= 14 \text{ kr.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Pris/st} &= \text{TK/st} \div \text{vinstmål.} \\ &= 14 \text{ kr/st} \div [1 - 0,3]. \\ &= 14 \text{ kr/st} \div 0,70. \\ &= \mathbf{20 \text{ kr/st.}} \end{aligned}$$

B.

Beräkna företagets resultat.

svar

$$\begin{aligned} \text{Resultat} &= \text{intäkter} - \text{kostnader.} \\ &= \text{pris/st} \times q - \text{RK/st} \times q - \text{FK.} \\ &= 20 \text{ kr/st} \times 10\,000 \text{ st} - 10 \text{ kr/st} \times 10\,000 \text{ st} - 40\,000 \text{ kr.} \\ &= 200\,000 \text{ kr} - 100\,000 \text{ kr} - 40\,000 \text{ kr.} \\ &= \mathbf{60\,000 \text{ kr.}} \end{aligned}$$

C.

Beräkna företagets kritiska intäkt [nollpunkt i kronor].

svar

$$\begin{aligned} \text{Täckningsbidrag, TB} &= \text{pris/st} - \text{varukostnad/st.} \\ &= 20 \text{ kr/st} - 10 \text{ kr/st.} \\ &= 10 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Kritisk volym [nollpunkt i antal]} &= \text{Fasta kostnader} \div \text{TB/st.} \\ &= 40\,000 \text{ kr} \div 10 \text{ kr/st.} \\ &= 4\,000 \text{ st.} \end{aligned}$$

Nollpunkten uppnås vid 4 000 sålda enheter.

$$\begin{aligned} &= \text{kritisk volym} \times \text{försäljningspris/st.} \\ &= 4\,000 \text{ st} \times 20 \text{ kr/st.} \\ &= \mathbf{80\,000 \text{ kr.}} \end{aligned}$$

Nollpunkten, $TI=TK$, uppnås vid 80 000 kr.

Uppgift 37

[upp]

I flera år har Ruben haft en dröm om att skapa sitt eget klädmärke. Nu har han bestämt sig för att hoppa av sitt gymnasieprogram för att starta upp och driva egen verksamhet. Ruben registrerar varumärket Safe Shirt. Affärsidéen är att tillverka kvalitativa T-shirts som inte krymper. Därefter trycker han coola svart vita bilder på dem och slutligen förser han varje tröja med en specialtillverkad knallröd visselpipa. Han hoppas att visselpipan ska rädda många ungdomar från övergrepp.

Ruben tror att han hinner med att tillverka och sälja 100 st t o m 31 december. Brian, en polare i Karlstad kan ta fram visselpipan för 30 kr/st. Om Safe Shirt AB kan öka sin volym till 500 T-shirts kan Ruben köpa in visselpipan för 18 kr/st. När Ruben ändå var i Karlstad passade han på att titta på en hockeymatch med sin polare. Han fick betala 200 kr för bussbiljetten till Karlstad och 159 kr för biljetten till Färjestad - Leksand.

I nästa steg tänker Ruben tillverka sina tröjor i Estland. Idag köper han in dem för 75 kr/st av Tee AB som bedriver verksamhet i skånska Örkelljunga. Ruben åker buss tur och retur till Örkelljunga för att hämta sina tröjor. Han kan enbart ta med sig 20 tröjor åt gången. Biljetten tur och retur kostar 80 kr per gång.

Tryckeriet debiterar 85 kr per tröja för de första 50 exemplaren, därefter erhåller Ruben 20% rabatt. Om Safe Shirt AB kan öka sin volym till 500 T-shirts kan Ruben trycka sin tröjor för 42 kr/st. I december väljer Ruben att ställa ut på stormarknaden VÅLA i Helsingborg. Mässavgiften uppgår till 500 kr. Inför mässan inhandlas montermaterial för 899 kr. Under mässan behöver Ruben mat och dryck för att orka arbeta alla timmar, 300 kr. Företaget planerar att sälja 45 st T-shirts under mässan.

A.

Beräkna t-tröjornas försäljningspris om deras pålägg är 150 %.

svar

Rörliga kostnader

$$\begin{aligned} &= [30 \text{ kr} + 75 \text{ kr}] \times 100 \text{ st} + 85 \text{ kr} \times 50 \text{ st} + 85 \times 0,80 \times 50 \text{ st} \\ &= 10\,500 \text{ kr} + 4\,250 \text{ kr} + 3\,400 \text{ kr} \\ &= 18\,150 \text{ kr} \end{aligned}$$

Fasta kostnader [rörelsekostnader]

$$\begin{aligned} &= \text{resor, mässta, monter \& förtäring.} \\ &= 200 \text{ kr} + 80 \text{ kr} \times 5 \text{ st} + 500 \text{ kr} + 899 \text{ kr} + 300 \text{ kr} \\ &= 2\,299 \text{ kr} \end{aligned}$$

Självkostnad [sjk/st]

$$\begin{aligned} &= [\text{RK/st} + \text{FK/st}] \div 100 \text{ st} \\ &= [18\,150 \text{ kr} + 2\,299 \text{ kr}] \div 100 \text{ st} \\ &= 204,50 \text{ kr/st} \end{aligned}$$

Försäljningspris

$$\begin{aligned} &= \text{sjk/st} + \text{pålägg i kronor [förväntad vinst].} \\ &= 204,50 \text{ kr/st} + [1,5 \times 204,50 \text{ kr/st}] \\ &= \mathbf{511,25 \text{ kr/st.}} \end{aligned}$$

$$204,50 \text{ kr/st} \times 2,5$$

Uppgift 37 forts ..

[upp]

B.

Beräkna företagets kritiska volym.

svar

$$\begin{aligned} \text{TB} &= \text{pris/st} - \text{RK/st.} \\ &= 405 \text{ kr} - 181,50 \text{ kr.} \\ &= 223,5 \text{ kr/st.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Kritisk volym} &= \text{FK} \div \text{TB/st.} \\ &= 2\,299 \text{ kr} \div 223,5 \text{ kr/st.} \\ &\approx \mathbf{10,28 \text{ st.}} \end{aligned}$$

C.

Bevisa att du räknat korrekt i upg B.

svar

$$\begin{aligned} \text{TI} &= \text{TK} \\ \text{pris/st} \times q &= \text{RK/st} \times q + \text{FK.} \\ 405 \text{ kr/st} \times 10,28 \text{ st} &= 181,50 \text{ kr/st} \times 10,28 \text{ ggr} + 2\,299 \text{ kr} \\ \mathbf{4\,163 \text{ kr}} &\approx \mathbf{4\,165 \text{ kr}} \text{ [avrundningsfel]} \end{aligned}$$

D.

Beräkna företagets resultat.

svar

$$\begin{aligned} \text{Resultat} &= \text{intäkter} - \text{kostnader.} \\ &= \text{pris/st} \times q - \text{RK} - \text{FK.} \\ &= 405 \text{ kr/st} \times 100 \text{ st} - 18\,150 \text{ kr} - 2\,299 \text{ kr.} \\ &= \mathbf{20\,051 \text{ kr.}} \end{aligned}$$

Uppgift 38

[upp]

Axel & Alice som driver STEEL UF tillverkar en designad prydnadskub i borstad aluminium med detaljer av rostfritt stål. Axel har kalkylerat ett pris på 900 kr/st. Företagets RK [inköpspris & hemtagningskostnader] är 360 kr. Företagets FK är,

Hyra av verkstad	10 000 kr.
Marknadsföring	12 000 kr.
Övriga FK	9 000 kr.

A.

Beräkna hur många armband STEEL UF måste sälja för att gå jämnt upp.

svar

$$\begin{aligned} \text{Nollpunktsomsättning} &= \text{FK} \div \text{TG} \\ &= 31\,000 \text{ kr} \div 0,60 \\ &\approx 51\,667 \text{ kr} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Täckningsgrad, TG} &= \text{TB} \div \text{försäljningspris} \\ &= [900 \text{ kr/st} - 360 \text{ kr/st}] \div 900 \text{ kr/st} \\ &= 540 \text{ kr/st} \div 900 \text{ kr/st} \\ &= 0,60 = 60 \% \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Kritisk volym} &= \text{kritisk intäkt} \div \text{pris} \\ &= 51\,667 \div 900 \text{ kr/st} \\ &= \mathbf{57,4 \text{ st [58 st]}} \end{aligned}$$

B.

Bevisa att du räknat korrekt i uppg B.

svar

$$\begin{aligned} \text{TI} &= \text{TK} \\ \text{pris/st} \times q &= \text{RK/st} \times q + \text{FK} \\ 900 \text{ kr/st} \times 57,4 \text{ st} &= 360 \text{ kr/st} \times 57,4 \text{ ggr} + 31\,000 \text{ kr} \\ \mathbf{51\,660 \text{ kr} \approx 51\,664 \text{ kr}} & \text{ [avrundningsfel].} \end{aligned}$$

C.

Första halvåret gick kanon och företaget sålde 150 designade kuber. Måns funderar på att sänka priset till 750 kr. Beräkna hur många % volymen måste öka utan att resultatet försämras när priset minskas.

svar

$$\begin{aligned} \text{Nuvarande resultat} &= 900 \text{ kr/st} \times 150 \text{ st} - 360 \text{ kr/st} \times 150 \text{ st} - 31\,000 \text{ kr} = 50\,000 \text{ kr} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Nytt TB} &= 750 \text{ kr/st} - 360 \text{ kr/st} = 390 \text{ kr/st} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Ny volym} &= \text{resultat [TTB]} \div \text{nytt TB} = 50\,000 \text{ kr} \div 390 \text{ kr/st} = 128,2 \text{ st} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Prissänkning} &= [150 \text{ kr} \div 900 \text{ kr}] \times 100 = 16,67 \% \\ \text{Volymökning} &= [128,2 \text{ st} - 57,4 \text{ st}] \div 57,4 \text{ st} = \mathbf{123,3 \%} \end{aligned}$$

Uppgift 39

[upp]

Iskallt UF som startas upp av fyra kompisar i Vilhelmina använder sig av mor-mor Olgas recept på goda ispinningar. Företaget tillverkar ekologiska ispinningar av råvaror från en mjölkbonde 8 km utanför Vilhelmina. De säljer ispinningarna i paket om 10 styck.

Ekonomichefen Celeste har kalkylerat att ispinningarnas råvarukostnad är 1,55 kr per ispinne, 54 öre per pinne, 1,27 kr per ispinne [emballage], FK är 50 000 kr och att de hinner med att tillverka 20 000 ispinningar under UF-årets nio månader.

Deras transportkostnader blir 1,20 kr per paket ispinningar. På ett extra styrelsemöte beslutades att det önskade resultatet ska vara 40 000 kr och priset exklusive moms kalkylerades till 80,00 kr per paket.

Produktkalkyl [påläggskalkyl] per paket

Råvaror	=	15,50	1,55 kr x 10 st
Pinnar	=	5,40	54 öre x 10 st
Emballage	=	12,70	1,27 kr x 10 st
Transport	=	1,20	
Summa RK per paket	=	34,80	
Fasta kostnader	+	50 000	
Antal paket ispinningar	÷	2 000	20 000 st ÷ 10 st/pkt
Summa FK per paket	=	25,00	50 000 kr ÷ 2 000 st
Summa TK per paket	=	59,80	RK/pkt + FK/pkt
Önskat vinst	+	40 000	
Antal paket ispinningar	÷	2 000	20 000 st ÷ 10 st/pkt
Vinst per paket	=	20,00	40 000 ÷ 2 000 st
Pris per paket exkl. moms	=	79,80	Rk/st + FK/st + vinst/st

A.

Är företagets pris på 80,00 kr per paket ispinningar korrekt uträknat?

svar

Ja. Enligt företagets produktkalkyl ska priset vara 79,80 kr/pkt.

Uppgift 39 forts ..

[upp]

B.

Beräkna hur många paket med ispinnar Iskallt UF måste sälja för att nå deras nollpunkt.

svar

Nollpunktsomsättning
= $FK \div TG$.
= $50\,000 \text{ kr} \div 0,565$.
 $\approx 88\,496 \text{ kr}$.

Kritisk volym
= $\text{kritisk intäkt} \div \text{pris}$.
= $88\,496 \div 80 \text{ kr/st}$.
= 1 106 st

Täckningsgrad, TG
= $TB \div \text{försäljningspris}$.
= $[80 \text{ kr/st} - 34,80 \text{ kr/st}] \div 80 \text{ kr/st}$.
= $45,20 \text{ kr/st} \div 80 \text{ kr/st}$.
= 0,565.
= 56,5 %

C.

Beräkna företagets nollpunkt med hjälp av ekvationen, $TI - TK = 0$

svar

A = antal paket isglassar vid nollpunkten.

$$TI - TK = 0$$

$$80 \times A - 34,80 \times A - 50\,000 = 0.$$

$$45,2A = 50\,000.$$

$$A = 50\,000 \div 45,2.$$

$$\mathbf{A = 1\,106 \text{ st.}}$$

D.

Bevisa att företagets resultat blir 40 000 kr förutsatt att Iskallt UF säljer alla sina 2 000 paket.

svar

Resultat

$$= \text{intäkter} - \text{kostnader}.$$

$$= \text{pris/st} \times q - \text{RK/st} \times q - \text{FK}.$$

$$= 80,00 \text{ kr/st} \times 2\,000 \text{ st} - 34,80 \text{ kr/st} \times 2\,000 \text{ st} - 50\,000 \text{ kr}.$$

$$= 40\,400 \text{ kr}.$$

Egentligen blir självkostnaden 79,80.

$$= 80 \text{ kr/st} - 79,80 \text{ kr/st}$$

$$= 0,20 \text{ kr/st}.$$

$$= 0,20 \text{ kr/st} \times 2\,000 \text{ st}.$$

$$= 400 \text{ kr}.$$

$$= 40\,400 - 400 \text{ kr}.$$

$$\mathbf{= 40\,000 \text{ kr.}}$$

Uppgift 40

[upp]

De tre unga entreprenörerna Beryl, Elena och Lelle som driver Sommarskor UF har varit på en mäs sa i Köpenhamn. Där fick de bl a en möjlighet att köpa in coola italienska sommarsandaler i äkta kalvskinn. Företagets målgrupp är killar i åldrarna 17-25 år.

Deras leverantör ansåg att de borde ha en vinstmarginal på 30 % och att de skulle sälja sandalerna för 640 kr exkl. moms.

Sommarskor UF har beräknat att de behöver ett pålägg på 200 % till FK som registrering, mässor, lokalhyra, marknadsföring, administration och övriga kostnader. Företaget planerar att sälja 500 par sandaler.

A.

Sommarskor UF blir erbjudna att köpa sandalerna för 200 kr inkl. försäkring och frakt. Är det en bra deal?

Pris exkl. moms
= 640 kr.

Vinstmarginal
= leverantörens del = 70 %.
= 640 kr x 0,7.
= 448 kr.

= företagets del = 30 %.
= 640 kr x 0,3.
= 192 kr.

Inköpet får max kosta 448 kr per par.

Självkostnads kalkyl

Inköpspris per par	+ 200 kr.	
Påläggsprocent, 200 %	+ 400 kr.	200 kr x 2
	= 600 kr.	

svar

Nej, det är inte en bra deal.

448 kr - 600 kr = - 152 kr.

Företaget förlorar 152 kr per par.

B.

Beräkna högsta möjliga inköpspris för Sommarskor UF om de vill ha 20 % vinstmarginal och en påläggsprocent på 200 %.

svar

Max självkostnad = 640 kr x [1 - 0,2] = 512 kr.

512 = x + 2x

3x = 512.

x = 512 ÷ 3.

x = 170,67 kr.

Bevis

= 170,67 + 170,67 x 2.

= 512 kr.